

Víctimes de la sida

Narrativa

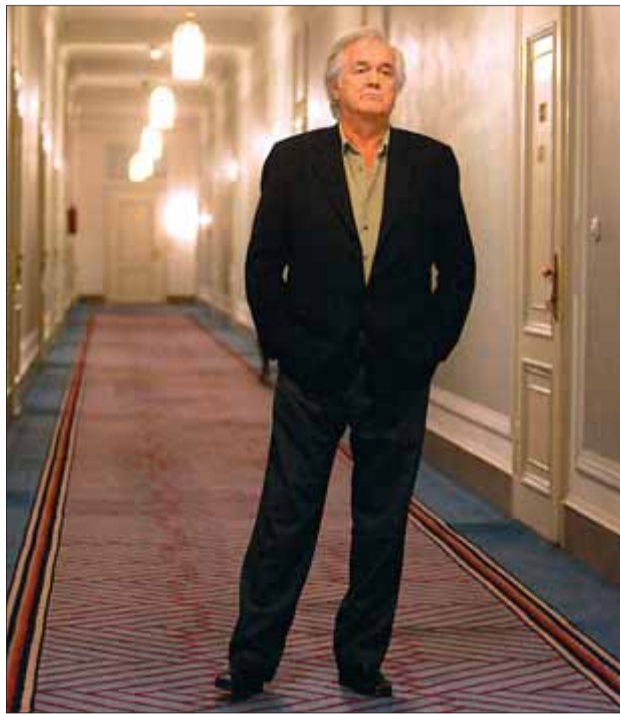
El cervell de Kennedy

Henning Mankell
Traducció de Lluís Solanes
Tusquets, Barcelona, 2006

Jordi Garcia-Petit

El llibre de Henning Mankell *El cervell de Kennedy* és alhora singular i una repetició de la densitat narrativa en què ha anat encaixant les diferents obres policíiques. De fet, aquesta no hauria de ser considerada una novel·la policíica; la policia no hi té cap paper, malgrat que tota la trama gira al voltant de la mort a Estocolm del jove Henrik. Però l'absència de policies és enganyosa, car l'obra pertany plenament al gènere negre.

Mankell aquesta vegada crea el personatge d'una investigadora improvisada: una arqueòloga que per la seva formació i experiència raona com una competent inspectora de la policia judicial, car ¿què és l'arqueologia si no una investigació del passat mitjançant la qual es van reunint pacientment les peces que porten a la reconstrucció d'una ceràmica, d'un estri, d'una manera de viure o de morir? ¿I no és aquesta precisament la tasca de Wallander, l'investigador de les millors novel·les de Mankell? Aquesta similitud i les constants escèniques a l'obra de l'autor: les dobles vides, la influència del clima en els estats d'ànim, la valoració de la natura i del paisatge, la taula de la cuina com a lloc de trobada i de reflexió, l'escapatori de la beguda..., fan

El narrador suec Henning Mankell. CRISTIAN CHARISIUS / REUTERS

que el lector se senti de seguida immers en el món d'evocacions, símbols i denúncies de Mankell.

L'arqueòloga inicia un accidentat periple d'Estocolm a Moçambic, passant per Austràlia i Barcelona, a la recerca de les peces per reconstruir els darrers anys de la vida del seu fill Henrik, que aparentment s'ha suïcidat. Descobreix quant desconeixia Henrik; ignorava els seus viatges, els seus enamorcaments, les inquietuds que el turmentaven i, fins tot, que s'havia infectat de la sida.

L'Àfrica ha estat sovint present en l'obra de Mankell, però mai no s'havia deturat en allò que constitueix la tragèdia que més ha delmat el continent. Paga ara el deute amb escriure, però no ho fa abocant-hi compassió, sinó

ràbia i denúncia pel sofriment dels milers de víctimes que moren abandonades com gossos empestats, per la cobdícia de les multinacionals farmacèutiques, la ineficàcia dels governs locals i la corrupció.

La novel·la pot semblar inacabada i a voltes un punt incoherent. *El cervell de Kennedy* no queda clar què hi pinta en la trama; en el poblat dels morts, on s'arreglen els malalts terminals de sida, es fan experiments que recorden les pràctiques del doctor Mengele. I, a sobre, se salta els canons del gènere, l'assassí no és detingut, els culpables no són punits, per què? L'honestat intel·lectual de Mankell, el seu compromís sincer amb els més desfavorits, l'obligava a aquesta heterodòxia, car el crim de masses que és la sida a l'Àfrica continua.

Lisa See és nord-americana d'ascendència xinesa. JORDI GARCIA

El llenguatge secret

Narrativa

Flor de Neu i el ventall secret

Lisa See
Traducció de Rosa Borràs
Edicions 62, Barcelona, 2006

Laura Castillo

Al sud de la Xina encara existeix una regió, el Hunan, on les dones es comuniquen entre elles amb un llenguatge secret, el *nushu*. Una escriptura que era alliberament i esperança per a aquelles que només existien en tant que esposes i mares. A través d'aquest llenguatge en femení, l'escriptora Lisa See ens trasllada a la Xina del segle XIX amb una novel·la colpidora.

Flor de Neu i el ventall secret narra la vida d'una noia —“una branqueta inútil incapaç de perpetuar la línia del seu pare”— en una de les èpoques més convulses de

l'imperi xinès, la revolució dels Taiping. Però sobretot és la història d'amor entre dues noies agermanades des de petites, dues *laotongs* o ànimes bessones, un vincle emocional superior al matrimoni que durava per a tota la vida.

Narrada en clau autobiogràfica, la novel·la s'estructura entorn dels períodes en què la tradició xinesa dividia la vida de les dones: dies de filla, dies d'agulles als cabells, dies d'arròs i sal i dies de silenciosa espera. Es precisament en aquest punt, quan la protagonista ja és vídua o “aquella que no ha mort encara”, que mira enrere per narrar amb el llenguatge de les dones la seva història.

A través dels ulls i els records de l'Assutzena i de la relació epistolar amb la seva ànima bessona, el lector coneix el llarg procés d'embenatge dels peus per aconseguir uns lotus daurats de set

centímetres, la rígida societat confuciana, la importància d'un bon matrimoni, el simbolisme dels brodats de túniques i sabates o la complexa jerarquia dins de la família.

Amb precisió històrica i una gran càrrega poètica, Lisa See ens mostra un món marcat per les tradicions i l'obediència. Una societat dividida entre el món exterior dels homes i el món de les habitacions tancades de les dones. No és el primer cop que l'autora situa l'acció de les seves novel·les en el món xinès, ni la primera que s'atreveix amb el gènere biogràfic. Precisament la seva primera novel·la narrava la vida del seu besavi, un patriarca del Chinatown de Los Angeles. Lisa See pertany al grup d'escriptors, descendents de la diàspora xinesa, que han començat a escriure en anglès o francès sobre la Xina i les seves històries familiars.

Amors i desamors

Narrativa

Parlem d'amor

Xavier Vernetta
Proa, Barcelona, 2006

Roger Bretau

Parlem d'amor és un mosaic d'històries a través del qual Xavier Vernetta (Barcelona, 1956) ens ofereix un eloqüent retrat de la societat contemporània. L'escriptor, dramaturg, traductor, professor de literatura i guionista de còmics despulla el món urbà actual a través de diversos personatges que anhelan l'autorealització en un món, el

nostre, que no acaben d'entendre. El llibre és una novel·la construïda com si es tractés d'una teranyina, a partir de 26 històries curtes que s'entrecreuen i que estan protagonitzades per diversos personatges els cognoms dels quals comencen amb la lletra que marca la seva situació a l'alfabet. Aquesta metàfora és fruit de la voluntat de l'autor de parlar de tothom i de ningú a la vegada.

Algú que observa el buit que han deixat dos quadres a la paret de la sala de casa seva; algú que toca el clarinet al metro mentre una dona jove corre escales amunt per no escoltar la cançó;

una jove estudiant modèlica i amb una vida pràcticament solucionada que descombreix que pot aconseguir diners extra a canvi de sexe, al mateix temps que una noia que habita una casa comunitària i que menteix als seus pares sobre la seva situació actual s'adona de la seva insatisfacció vital; un noi odiós amb tot allò que l'envolta que escup la seva tírria acumulada en 18 anys, mentre un lampista somia en el moment en què arreglarà les aixetes a la veïna... Amb aquestes situacions, i tantes d'altres, Vernetta confronta el lector, per mitjà d'un llenguatge directe, amb un amor desencantat, però no pas tràgic;

un amor només comprensible en una societat urbana com la barcelonina, on la fugacitat del temps és colossal, igual que la de l'amor.

Vernetta ens posa davant el mirall d'un món on els seus habitants no se senten realitzats i ni tan sols saben per què, una societat en què els actors interpreten un paper que no arriben a comprendre i parlen un llenguatge que no entenen. Els personatges de *Parlem d'amor* se senten forasters de la seva pròpia vida i tracen reflexions al voltant del que van vivint. L'autor ens brinda, doncs, un detallat fresc de la vida que molts i moltes de nosaltres portem.

Vernetta escenifica àmbits domèstics. MARTA PÉREZ